

INFORMACJA DOTYCZĄCA AFRYKAŃSKIEGO POMORU ŚWIŃ

Co to jest afrykański pomór świń?

Afrykański pomór świń (ASF) to szybko szerząca się choroba wirusowa, na którą podatne są świnie domowe oraz dziki. Pozostałe gatunki zwierząt są na zakażenie wirusem ASF niewrażliwe.

Ludzie nie są wrażliwi na zakażenie wirusem ASF w związku, z czym choroba ta nie stwarza zagrożenia dla ich zdrowia i życia.

Najczęstszą przyczyną zakażenia świń jest bezpośredni kontakt ze zwierzętami zakażonymi lub zakażonymi odpadkami żywnościovymi.

Najczęściej wprowadzenie wirusa ASF do kraju wolnego od choroby następuje poprzez transport, mięso, produkty mięsne, odpadki kuchenne i poubojowe, pochodzące od chorych świń i dzików (fot. 1, 2).

fot. 1.

fot. 2

W przypadku terenów o wysokim zagęszczeniu gospodarstw utrzymujących świnie, rozprzestrzenianie się wirusa między gospodarstwami jest łatwe, za pośrednictwem lub zakażonej paszy, wody, czy narzędzi.

Od 2007 roku występowanie ASF zanotowano na terytorium Kaukazu i Federacji Rosyjskiej, na Ukrainie oraz na Białorusi.

W 2014 roku ASF wykryto na Litwie, w Polsce i na Łotwie.

Ogromna oporność na działanie czynników środowiskowych wysychanie, gnicie, temperatura, zmiany pH)

Warunki	Przeżywalność	Źródło
Krew (4°C)	18 m-cy	Iowa, 2006
Kał (20°C)	11 dni	Iowa, 2006
Zanieczyszczone kojce	30 dni	Iowa, 2006
Temperatura 56°C	70 min.	Mebus i wsp. 1998 W: Foreign Animal Diseases
Temperatura 60°C	20 min.	Mebus i wsp. 1998 W: Foreign Animal Diseases
pH<3.9 lub pH>11.5 (podłoże bez surowicy)	minuty	Mebus i wsp. 1998 W: Foreign Animal Diseases/Plowright,1994
pH 13.4 podłoże bez surowicy	21 godz.	OIE
pH 13.4 podłoże z 25% serum	7 dni	OIE

Produkt	Przeżywalność (dni)
Odkostnione mięso	105
Mięso z kością	105
Mięso mielone	105
Solone mięso odkostnione	182
Solone mięso z kością	182
Gotowane mięso odkostnione	0
Gotowane mięso z kością	0
Mięso konserwowane	0
Suszone mięso odkostnione	300
Suszone mięso z kością	300
Wędzone mięso odkostnione	30
Mięso mrożone	1000
Chłodzone mięso odkostnione	110 (5 m-cy)
Chłodzone mięso z kością	110
Suszony tłuszcz	300
Podroby	105
Skóra/tłuszcz	300

Jak rozpoznać afrykański pomór świń

U świń mogą pojawić się następujące objawy:

- wysoka gorączka (41-42 °C), z tym że gorączkujące świnie mają początkowo zachowany apetyt i zachowują się normalnie;
- liczne padnięcia świń w każdym wieku;
- sinica skóry uszu, brzucha i boków ciała, drobne, lecz liczne wybroczyny w skórze (fot. 3);
- duszność, pienisty lub krwisty wypływ z nosa (fot. 4);
- biegunka, często z domieszką krwi (fot. 5).

fot. 3

fot. 4

fot. 5

Jak zapobiegać afrykańskiemu pomorowi świń?

- Ograniczyć dostęp osobom postronnym do pomieszczeń lub miejsc, w którym znajdują się zwierzęta, w szczególności osobom, które w ostatnim czasie przebywały na terytorium krajów gdzie wystąpiła ASF lub brały udział w polowaniach na zwierzęta łowne.
- Zabezpieczyć swoje gospodarstwo przed przedostaniem się dzików, zabezpieczyć paszę przed dostępem zwierząt wolno żyjących (fot. 6).

fot. 6

- Stosować w gospodarstwie procedury sanitarne – utrzymywać gospodarstwo w czystości, dbać o czystość sprzętu używanego w gospodarstwie, stosować odkażenia bieżące, używać osobnego obuwia, odzieży ochronnej oraz narzędzi do obsługi zwierząt.
- Nie wprowadzać do gospodarstwa zwierząt niewiadomego pochodzenia – bez świadectwa zdrowia lub wykazujących jakiegokolwiek objawy osłabienia
- Nie skarmiać zwierząt odpadkami żywności.

Efektywne środki dezynfekcyjne

- detergenty,
- podchloryn sodu,
- aldehyd glutarowy,
- środki zasadowe,
- rozpuszczalniki lipidowe,
- Virkon S (1:100).

Zasady dezynfekcji w przypadku ASF

Wstępne mycie i dezynfekcja

- Mycie zawsze przed właściwą dezynfekcją!
- woda + mydło/detergent płukanie
 - usunięcie wszelkich zanieczyszczeń organicznych

Ostateczne mycie i dezynfekcja

- Nawóz i ściółka
- W pryzmie – spryskać środkiem dezynfekcyjnym,
- pozostawić 42 dni/spalić/zakopać
 - Powierzchnie tłuste lub brudne odtłuścić + umyć wodą
 - Dezynfekcja
 - Powtórzyć po 7 dniach (odtłuścić + umyć + zdezynfekować)

Poważne straty ekonomiczne

W związku z zakazem leczenia zwierząt chorych oraz brakiem szczepionek przeciwko ASF choroba zwalczana jest wyłącznie metodami administracyjnymi, poprzez wybijanie stad zakażonych i ze strefy zapowietrzonej. Z tego powodu wystąpienie przypadków ASF jest przyczyną niezwykle poważnych strat ekonomicznych ponoszonych przez hodowców i producentów świń, ale także przez budżet państwa. Są one związane zarówno z masowymi padnięciami zwierząt, kosztami eradykacji, jak i wypłatą odszkodowań, a przede wszystkim wstrzymaniem obrotu i eksportu świń, wieprzowiny, artykułów żywnościowych wyprodukowanych z mięsa wieprzowego oraz nasienia.

Podejrzewasz wystąpienie afrykańskiego pomoru świń?

Posiadacz zwierząt, który zauważył objawy nasuwające podejrzenie choroby zakaźnej, jest zobowiązany do natychmiastowego zgłoszenia podejrzenia choroby (obowiązek ustawowy obwarowany sankcją karną).

Zgłoszenie należy przekazać do powiatowego lekarza weterynarii bezpośrednio, albo za pośrednictwem lekarza weterynarii opiekującego się gospodarstwem lub właściwego miejscowo samorządu terytorialnego (wójta, burmistrza).

Zwalczanie

Dotychczas nie opracowano szczepionki przeciw ASF. Aktualnie zwalczanie choroby odbywa się wyłącznie metodami administracyjnymi poprzez wybijanie zwierząt chorych oraz znajdujących się w strefie zapowietrzonej.

Zwalczanie ASF polega w pierwszej kolejności na uniemożliwieniu wprowadzenia wirusa ASF do gospodarstwa. Wprowadzenie ASFV do jest możliwe poprzez:

- przewożenie (przeładowanie) żywności przez osoby zza wschodniej granicy
- skarmianie świń resztkami (małe stada);
- środki transportu;
- migrację zwierząt

Za ochronę stada przed ASFV odpowiada właściciel gospodarstwa. Aby nie dopuścić do wejścia wirusa do stada świń hodowca powinien bardzo solidnie zabezpieczyć chlewnię poprzez odpowiednie jej ogrodzenie, uniemożliwiające kontakt świń z dzikimi, nie wpuszczanie na teren gospodarstwa pojazdów oraz postronnych osób, pilnowanie zmiany obuwia i odzieży przez osoby, które muszą wejść do chlewni, nie wykorzystywanie jako ściółki zanieczyszczonej słomy, etc. Bardzo ważnym źródłem zarazy jest mięso, produkty mięsne oraz nie gotowane odpadki kuchenne i poubojowe, pochodzące od świń chorych lub nosicieli. Z tego powodu należy bezwzględnie przestrzegać zakazu skarmiania zlewek kuchennych. Hodowcy świń nie powinni brać udziału w polowaniach, a jeśli to robią powinni koniecznie pamiętać o dezynfekcji sprzętu łowieckiego.

W związku z zagrożeniem ASF właściciel powinien codziennie wnikliwie obserwować swoje świnię, włącznie z oceną apetytu i objawów gorączki. Jeżeli hodowca stwierdza objawy zwiększonych zachorowań i padnięć świń, natychmiast powinien zawiadomić powiatowego lekarza weterynarii, bezpośrednio lub za pośrednictwem swojego lekarza, wójta lub burmistrza.

Właściciele świń nie powinni obawiać się zgłaszania podejrzanych przypadków zachorowań świń, ponieważ w przypadku stwierdzenia ASF i likwidacji stada właściciel otrzymuje pełne odszkodowanie z budżetu państwa.

Zgłosiłeś podejrzenie afrykańskiego pomoru – co dalej?

Po dokonaniu zgłoszenia – do czasu przybycia urzędowego lekarza weterynarii – hodowca zwierząt zobowiązany jest do:

- Izolacji i strzeżenia w gospodarstwie wszystkich przebywających tam zwierząt;
- Wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania produktów z gospodarstwa, w szczególności mięsa, zwłok zwierzęcych, środków żywienia zwierząt, wody ściółki, nawozów naturalnych;

- Uniemożliwia dostępu osobom postronnym do pomieszczeń lub miejsc, w których znajdują się zwierzęta podejrzane o zakażenie lub chorobę.

*zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz.U. z 2008 roku nr 2013 poz. 1342 ze zm.)

HODOWCO PAMIĘTAJ

Za świnie zabite, poddane ubojowi oraz padłe w wyniku zastosowanych zabiegów nakazowych przez IW przy zwalczaniu afrykańskiego pomoru świń przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa.

Kraj, w którym wystąpi ASF narażony jest na bardzo duże straty ekonomiczne w przemyśle mięsnym oraz hodowli, powodowane wstrzymaniem obrotu i eksportu świń, a także padnięciami świń i kosztami likwidacji ognisk choroby ASF jest zagrożeniem zarówno dla dużych, jak i małych gospodarstw.

Źródło:

1. *Informacja dla hodowców trzody chlewnej dotycząca Afrykańskiego Pomoru Świń, Główny Inspektorat Weterynarii w Warszawie*
2. *Materiały szkoleniowe dla lekarzy weterynarii i doradców z konferencji 11.10.2013 r. – PIWet – PIB w Puławach*

Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie, 18-210 Szepietowo tel. 86 275 89 16